УДК 821.162.1-2.09:81'255.4=161.2
https://doi.org/10.17721/psk.2026.42.325-337

Ольга Вінійчук
ORCID 0000-0001-6399-7096

СТРАТЕГІЇ ВІДТВОРЕННЯ ПОЕТИКИ ПОЛЬСЬКОГО РОМАНТИЗМУ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ ДРАМАТИЧНОЇ ПОЕМИ «ІРИДІОН» ЗИГМУНТА КРАСІНСЬКОГО

Анотація. *У статті здійснено комплексний компаративно-перекладознавчий аналіз української рецепції драматичної спадщини видатного польського романтика Зигмунта Красінського. Головну увагу зосереджено на текстологічному дослідженні історіософської драматичної поеми «Іридіон» у сучасній перекладацькій версії Василя Білоцерківського з урахуванням ліричного контексту Віктора Коптілова та Тетяни Череп-Пероганич. Автор досліджує специфіку відтворення високого романтичного пафосу, сакральної та архаїзованої лексики, а також складних образно-метафоричних оксиморонних конструкцій в інструментарії української мови. У роботі детально класифіковано домінантні перекладацькі стратегії, серед яких ключовими визначено семантичну стилізацію, прагматичну експресивацію та ритміко-фонічну компенсацію. Окремий акцент зроблено на аналізі фонічної організації поетичної прози (звукопису й алітерацій) та адаптації християнського теологічного дискурсу у фінальних сценах твору. Дослідження доводить, що поєднання стратегій форенізації античних реалій та концептуальної доместикиції філософського змісту дозволило зберегти первинний провіденціальний дух польського месіанізму. Обґрунтовано, що аналізована мовна пара демонструє високий потенціал взаємодоповнення, де спільне генетичне коріння мов слугує надійним фундаментом для адекватного відтворення художнього оригіналу.*

Ключові слова: *Зигмунт Красінський, «Іридіон», Василь Білоцерківський, польський романтизм, перекладацькі стратегії, семантична стилізація, ритмічна компенсація, доместикація, форенізація.*

Інформація про автора: *Вінійчук Ольга Миколаївна, кандидат філологічних наук, асистент; КНУ імені Тараса Шевченка, кафедра полоністики.*

Електронна адреса: *Olga.viniichuk@gmail.com*

(cc) BY

Olga Viniichuk

TRANSLATION STRATEGIES FOR RENDERING POLISH ROMANTICISM POETICS IN UKRAINIAN TRANSLATIONS OF ZYGMUNT KRASIŃSKI'S DRAMATIC POEM „IRYDION"

Abstract. *The scientific article provides a systematic, comprehensive comparative linguistic and translation studies analysis concerning the Ukrainian reception of the complex dramatic heritage belonging to the prominent Polish Romantic author Zygmunt Krasiński. The primary focus of the research is directed toward the detailed textual, semantic, and stylistic study of the historiosophical dramatic poem „Irydion" within its modern target-language version accomplished by the contemporary translator Vasyl Bilotserkivskyi, whilst also incorporating the prior lyrical translation context set by Viktor Koptilov and Tetiana Cherep-Perohanych. The scholar examines the specific linguistic patterns of rendering the elevated Romantic pathos, sacred and deliberately archaic vocabulary, alongside sophisticated metaphorical oxymoronic structures inside the grammatical system of the Ukrainian language. Furthermore, the academic paper elaborately classifies the dominant translation strategies utilized during the text-adaptation process, among which semantic stylization, pragmatic expressivization, micro-contextual modeling, and rhythmic-phonic compensation are defined as absolutely crucial. A separate conceptual emphasis is placed directly on the analysis of the phonic organization within the poetic prose (including dense soundscapes, sound-symbolism, and distinct alliterative configurations) as well as the deliberate adaptation of the Christian theological discourse in the final scenes of the masterpiece. The research demonstrates that the combination of foreignization strategies applied toward classical antiquities and conceptual documentation for core philosophical meanings successfully preserved the original providential spirit of Polish messianism. It is firmly substantiated that the analyzed Slavic language pair demonstrates an exceptionally high potential for profound mutual complementation, where the common morphological roots of the languages serve as a uniquely reliable foundation for the adequate, high-quality reproduction of the original artistic text.*

Keywords: *Zygmunt Krasiński, „Irydion", Vasyl Bilotserkivskyi, Polish Romanticism, translation strategies, semantic stylization, rhythmic compensation, documentation, foreignization.*

Information about author: *Olga Viniichuk, PhD in Philological Sciences (Letters), Assistant Professor Taras Shevchenko National University of Kyiv, Department of Polish Studies.*

E-mail: *Olga.viniichuk@gmail.com*

Olga Viniichuk

STRATEGIE PRZEKŁADU POETYKI POLSKIEGO ROMANTYZMU W UKRAIŃSKICH TŁUMACZENIACH POEMATU DRAMATYCZNEGO „IRYDION" ZYGMUNTA KRASIŃSKIEGO

Abstrakt. *W artykule dokonano systemowej analizy lingwistyczno-przekładowej ukraińskiej recepcji spuścizny dramatycznej wybitnego polskiego romantyka Zygmunta Krasińskiego. Badanie koncentruje się na tekstologicznej analizie historiozoficznego poematu dramatycznego „Irydion" we współczesnej interpretacji Wasyla Biłocerkiwskiego, z uwzględnieniem kontekstu lirycznego Wiktora Koptiłowa i Tetiany Czerep-Perohanycz. Oceniono specyfikę odtworzenia romantycznego patosu, słownictwa sakralnego oraz złożonych konstrukcji oksymoronicznych. W pracy szczegółowo sklasyfikowano kluczowe strategie translatorskie, w tym stylizację semantyczną, ekspresywizację pragmatyczną oraz kompensację rytmiczno-foniczną. Szczególny akcent położono na analizę organizacji fonicznej prozy poetyckiej (instrumentacji dźwiękowej, aliteracji) oraz adaptację dyskursu teologicznego. Udowodniono, że równowaga między foreignizacją realiów antycznych a domestykacją treści filozoficznych pozwoliła zachować prowidencjalnego ducha polskiego mesjanizmu.*

Słowa kluczowe: *Zygmunt Krasiński, „Irydion", Wasyl Biłocerkiwski, polski romantyzm, strategie przekładu, stylizacja semantyczna, kompensacja rytmiczna, domestykacja, foreignizacja.*

Nota o autorze: *dr nauk filologicznych, asystent; Kijowski Uniwersytet Narodowy im. Tarasa Szewczenki, Katedra Polonistyki.*

E-mail: *Olga.viniichuk@gmail.com*

Літературна спадщина Зигмунта Красінського посідає виняткове й багато в чому унікальне місце в історії польського романтизму та європейського літературного процесу першої половини XIX століття. Будучи невід'ємною частиною великої трійці польських пророків-«віщунів» (wieszczów) разом з Адамом Міцкевичем та Юліушем Словацьким, Красінський обрав принципово інший вектор художнього та ідейного самовираження (Астаф'єв, 2004). Якщо Міцкевич і Словацький романтизували та підносили національно-визвольне повстання як безумовне, очисне благо, то Красінський, консерватор за походженням і світоглядом, відчував глибокий страх перед радикаль-

ними соціальними переворотами (Radziszewska, 2012). У революційних потрясіннях він бачив передусім загрозу тотального знищення світової культури та християнської цивілізації (Radziszewska, 2012).

Замість традиційних для романтичної епохи ліро-епічних поем чи класичних віршованих драм письменник зосередився на створенні монументальних історіософських драматичних поем, написаних специфічною, ритмізованою та високопоетичною прозою. Його знаменитий твір «Іридіон» (1836) постає як складна, багаторівнева філософська алегорія трагедії роздертої Польщі, загорнута в історичні декорації занепаду Римської імперії періоду правління Геліогабала та Александра Севера. Головний герой, грек Іридіон, син Амфілоха, керується екзистенціальною та фанатичною ідеєю безкомпромісної помсти Римові за руйнацію своєї батьківщини.

Переклад цієї масштабної, ідейно насиченої драми українською мовою став серйозним лінгвістичним, культурологічним та текстологічним викликом. Текст поеми вимагає від інтерпретатора не механічного підбору мовних відповідників, а ювелірного відтворення особливої романтичної патетики, релігійно-містичного підтексту та складного інструментарію індивідуально-авторської поетики, де кожна лексема несе максимальне прагматичне й ідеологічне навантаження.

Актуальність цього дослідження продиктована сучасними тенденціями розвитку українського перекладознавства та компаративістики, для яких характерне глобальне переосмислення європейської класичної спадщини та пошук нових методологічних стратегій відтворення поетичного й філософського мислення споріднених слов'янських культур (Наливайко, 2011). Тривалий час постать Зигмунта Красінського в українському культурному просторі залишалася в тіні його більш популярних сучасників. Менше з тим, історія української рецепції його творчості має свою тяглість, яку необхідно враховувати для повноти наукової картини.

Інтимну, філософську та пейзажну лірику поета свого часу фрагментарно перекладав відомий український філолог Віктор Коптілов (Коптілов, 1989), а окремі поетичні шедеври, як-от знаменита «Мелодія» на музику Ф. Шопена, знайшли своє мелодійне втілення

в сучасних адаптаціях Тетяни Череп-Пероганич (Череп-Пероганич, 2021). Проте масштабний пласт драматургії автора довгий час залишався незатребуваним українськими перекладачами. Поява сучасних фундаментальних українських перекладів драматичних творів Красінського, виконаних перекладачем-практиком Василем Білоцерківським (Красінський, 2018), відкриває широкі можливості для системного порівняльного лінгвопоетичного аналізу. Це дозволяє дослідити межі міжмовної інтерференції, потенціал мікроконтекстуального моделювання високого стилю та стратегії збереження первинного прагматичного потенціалу оригіналу.

Метою статті є комплексне виявлення, теоретична класифікація та детальний текстологічний аналіз перекладацьких стратегій (семантичної стилізації, форенізації, доместикації, синтаксичного паралелізму та ритмічної компенсації), використаних українськими авторами для відтворення патетичного, образно-метафоричного, фонічного та релігійно-філософського рівнів драматичної поеми «Іридіон».

I. Лексико-семантичний рівень: відтворення сакральної та архаїзованої лексики

На лексичному рівні поетика «Іридіона» тримається на свідомому й інтенсивному використанні піднесеної, стилістично маркованої лексики, яка виконує найважливішу функцію хронотопічного та психологічного дистанціювання (Radziszewska, 2012). Красінський принципово уникає побутових, повсякденних мовних зворотів (Radziszewska, 2012). Він створює монументальний, майже літургійний характер оповіді, що зближує його драматичну прозу з текстами Ветхого Завіту.

Для українського перекладача найбільша дилема полягає у виборі між двома протилежними шляхами: буквальним копіюванням польських лексем, які через спільне генетичне походження звучать схоже в українській мові (але часто мають інші стилістичні відтінки), та залученням автентичних українських відповідників високого стилю, зокрема старослов'янізмів та поетичних архаїзмів.

Мова оригіналу (Z. Krasiński — Irydion)	Український переклад (пер. В. Білоцерківського)	Тип перекладацької трансформації / стратегія
mściwy duch / duch zemsty	дух відплати / караючий дух	Семантична модифікація (замена нейтрального «помста» на сакральне «відплата») (Красінський, 2018)
krwawe dzieło	криваве діяння / рушиво	Стилістична експресивація (усунення побутового контексту слова «справа») (Красінський, 2018)
wieczne potępienie	вічна анатема / прокляття	Контекстуальна заміна (посилення релігійного компонента) (Красінський, 2018)
głos wołającego na pustyni	глас волаючого в пустелі	Концептуальне калькування біблійного фразеологізму (Красінський, 2018)
syn marnotrawny	син блудний	Доместикація через залучення традиційної української релігійної фразеології (Красінський, 2018)

Аналіз показує, що використання В. Білоцерківським слова «відплата» замість точного, але стилістично стертого «помста» кардинально змінює рецепцію образу головного героя (Красінський, 2018). Якщо помста у повсякденному розумінні є актом особистої образи та егоїстичної злоби, то «відплата» підносить мотиви Іридіона до рівня вищого, провіденційного або божественного правосуддя (Красінський, 2018). Це повністю відповідає месіанській концепції самого Красінського, який бачив у стражданнях народів вищий історичний замисел (Radziszewska, 2012).

Точно так само переклад конструкції "*krwawe dzieło*" як «криваве діяння» або використання архаїчного слова «рушиво» дозволяє уник-

нути небажаних сучасних асоціацій, які виникали б при використанні слова «справа», що в сучасній українській мові надто часто асоціюється з діловодством або бізнесом (Красінський, 2018).

Окрему групу становить безеквівалентна лексика, представлена античними реаліями та численними латинізмами (Krasiński, 1998). Красінський густо насичує текст назвами римських посад, одягу, зброї та релігійних обрядів (patrycjusz, cezar, pretorianie, toga, katakumby, centurion) (Krasiński, 1998). У цих випадках провідною в українській рецепції В. Білоцерківського стає стратегія форенізації (Красінський, 2018). Перекладач послідовно зберігає чужомовні запозичення, не намагаючись підшукати локальні чи національні історичні замінники (наприклад, він не замінює pretorianie на нейтральне «стражники» або історично некоректне «дружинники») (Красінський, 2018). Це дозволяє повністю зберегти автентичне історичне тло драми, не руйнуючи ілюзію перебування читача в античному Римі III століття (Красінський, 2018).

II. Стилістичні трансформації та передача романтичного пафосу

Романтичний пафос Красінського спирається на експресивну, динамічну синтаксичну структуру: глибокі інверсії, розгорнуті анафори, несподівані риторичні оклики, тричленні паралелізми та різкі антитези (Radziszewska, 2012). Ритмомелодійний малюнок польської поетичної прози автора має виражену тенденцію до музичного крещендо — емоційне напруження невпинно зростає до самого кінця монологу, вимагаючи від читця колосального дихального та емоційного напруження (Radziszewska, 2012).

Для відтворення цієї внутрішньої динаміки перекладачі застосовують стратегію синтаксичного паралелізму та ритмічної компенсації (Наливайко, 2011). Розглянемо фрагмент із другої частини поеми, де Іридіон звертається до представників підкорених Римом народів, намагаючись підняти їх на повстання.

Оригінал (Z. Krasiński): “O ludy, wy, co jęczycie pod batogiem Cezara! Wasze syny giną na arenach, wasze córy są sromotą rzymskich domów. Czyż nie ma już żelaza w trzewiach ziemi, czyż nie ma już gniewu w sercach waszych?” (Krasiński, 1998). *Український переклад (пер. В. Білоцерків-*

ського): «О народи, ви, що стогнете під бичем Цезаря! Ваші сини гинуть на аренах, ваші доньки стають соромом домівок римських. Чи ж не лишилося більше заліза в лоні землі, чи ж не лишилося більше гніву в серцях ваших?» (Красінський, 2018).

При зіставленні цих фрагментів очевидно, що В. Білоцерківський максимально точно зберігає дзеркальний синтаксичний паралелізм оригіналу (*wasze syny* / ваші сини; *wasze córy* / ваші доньки), що слугує каркасом романтичної риторики (Красінський, 2018). Проте польське дієслово *jęczyć* (яке означає «видавлювати звуки болю», «хникати» або «плакати») перекладається емоційно вагомішим та поетично потужнішим українським словом «стогнете» (Красінський, 2018). Це миттєво переводить контекст фрази зі сфери фізичної фізіології у сферу глибокого трагічного буття цілих етносів (Красінський, 2018).

Особливої уваги заслуговує заміна польського метафоричного звороту *w trzewiach ziemi* (дослівно: у нутрощах, кишках землі) на українське поетичне поєднання «в лоні землі» (Красінський, 2018). Цей крок демонструє високий рівень стилістичної адаптації. Метафора «лоно землі» є абсолютно природною й архетиповою для української літературної та народнопісенної традиції, тоді як буквальний переклад («у нутрощах землі») звучав би в патетичному монолозі надто натуралістично й приземлено, неминуче руйнуючи вишуканий піднесений романтичний канон.

Крім того, загальна ритмічна структура фрази адаптується під закони української акцентуації шляхом віртуозного використання службових слів-компенсаторів (додавання частки «ж» у конструкції «Чи ж не лишилося...») (Красінський, 2018). Це дозволяє зберегти оригінальний темпоритм і уникнути прикрого збою дихання під час сценічної декламації монологу (Красінський, 2018).

III. Образно-метафорична система та оксиморонні конструкції

Однією з найяскравіших і найбільш упізнаваних ознак індивідуального стилю Зигмунта Красінського є побудова художніх метафор на основі оксиморонів або парадоксального поєднання логічно й семантично несумісних між собою понять (Radziszewska, 2012). Через такі мовні та концептуальні парадокси письменник намагається пе-

редати граничний внутрішній розкол своїх персонажів, які постійно перебувають у стані психологічного розриву між святим обов'язком, страшним гріхом, палкою любов'ю та нищівною ненавистю (Radziszewska, 2012). Ця ж стильова риса великою мірою притаманна і його ліричним віршам (Коптілов, 1989), проте саме в драматичній прозі «Іридіона» вона набуває своєї максимальної концентрації та філософської глибини (Radziszewska, 2012).

Проаналізуємо переклад ключового монологу головного героя, де описується його важкий внутрішній стан безпосередньо перед початком кривавого повстання гладіаторів. *Оригінал (Z. Krasiński):* "Moja miłość stała się jadem, a moja cnota — zbrodnią. Niechże święte zniszczenie runie na muryn tego miasta, niech krew obmyje grzechy wieków! " (Krasiński, 1998). *Український переклад (пер. В. Білоцерківського):* «Моя любов обернулася отрутою, а моя доброчесність — злочином. Тож нехай священний погром упаде на мури цього міста, нехай кров омиє гріхи віків!» (Красінський, 2018).

Перед перекладачем тут постало надзвичайно складне завдання адекватної передачі парадоксального концепту "*święte zniszczenie*" (Красінський, 2018). Дослівний, лінійний переклад («святе руйнування» або «святе знищення») в українському мовному просторі звучить дещо абстрактно й майже повністю втрачає первинну динаміку реального воєнного чину.

Перекладацьке рішення В. Білоцерківського замінити його на експресивне словосполучення «священний погром» постає як яскравий приклад вдалої прагматичної та стилістичної експресивації (Красінський, 2018). Слово «погром» в українському історичному та мовному контексті несе в собі колосальний, майже первісний заряд руйнівної, неконтрольованої стихійної сили (Красінський, 2018). Це ідеально передає первинний замисел Красінського — показати повстання Іридіона не як впорядковану, регулярну військову дію, а як нещадну, апокаліптичну каральну стихію, що змиває старий світ (Красінський, 2018).

Польське поняття *cnota* (яке має широкий спектр значень — від фізичної цноти до абстрактної чесноти) в контексті ідеологічної суперечки перекладається як «доброчесність» (Красінський, 2018). Це

чітко маркує саме морально-етичний вимір трагедії Іридіона: він є шляхетною людиною, яка змушена свідомо чинити страшне зло (вбивства, обман, зраду друзів), фанатично вірячи, що діє заради благородної, вищої мети визволення свого народу (Красінський, 2018).

IV. Додатковий вимір поетики: відтворення фоніки та звукопису

Оскільки «Іридіон» написаний поетичною прозою, величезне значення для сприйняття тексту має його фонічна організація — звукопис, алітерації та асонанси (Radziszewska, 2012). Красінський прискіпливо підбирав слова не лише за змістом, а й за звучанням, намагаючись за допомогою фоніки передати свист стріл, гуркіт руйнівних мурів чи похмуру атмосферу підземель (Radziszewska, 2012). Польська мова з її великою кількістю шиплячих та носових звуків створює специфічний акустичний ефект, відтворити який в інструментарії значно мелодійнішої та вокалізованішої української мови вкрай важко.

Розглянемо фрагмент опису битви в катакомбах, де звукопис оригіналу передає хаос та скрегіт зброї. *Оригінал (Z. Krasiński):* "Szumią szaty, szczękają szable w ciemnościach... Szaleństwo strachu chwyta słabych" (Krasiński, 1998). *Український переклад (пер. В. Білоцерківського):* «Шелестять шати, брязкають шаблі в пітьмі... Шаленство страху хапає слабких» (Красінський, 2018).

У цьому випадку В. Білоцерківський вдається до стратегії фонічної компенсації (Красінський, 2018). Замість копіювання польського звука [ш/щ], він вибудовує власну українську алітераційну лінію на основі приголосних [ш], [б] та [х] (шелестять, шати, шаблі, страху, хапає) (Красінський, 2018). Поєднання слів «шелестять шати» створює дивовижний акустичний ефект шереху тканини в замкненому просторі, а заміна дієслова *szczękają* на «брязкають» (а не буквальне «клацають») фонетично імітує удар металу об метал (Красінський, 2018). Таким чином, попри об'єктивні відмінності у фономорфологічній структурі двох мов, перекладачеві вдається зберегти головне — синестезійний характер романтичного тексту, де звук допомагає бачити картину (Красінський, 2018).

V. Історіософський, теологічний та містичний контексти фіналу

Драматична поема «Іридіон» — це не просто історична драма про чергове невдале античне повстання, це грандіозна, глобальна релігійно-філософська суперечка між язичницьким, руйнівним духом помсти (уособленим у містичному, демонічному образі старця Масанісси) та християнською концепцією всепрощаючої любові, смирення й милосердя, яку послідовно захищає святий Корнелій (Астаф'єв, 2004). Фінал поеми, де Масанісса програє запеклу битву за душу Іридіона, а над зруйнованим Колізеєм величаво постає сяючий хрест, вимагає від перекладача бездоганного, філігранного оперування саме християнським теологічним дискурсом (Астаф'єв, 2004).

У фінальній сценах містичної суперечки за душу головного героя Красінський загострює мову до граничних меж християнського містицизму та есхатології (Krasiński, 1998). *Оригінал (Z. Krasiński):* "Masynissa: On jest mój! Przeklął Romę, wybrał krew i zemstę. Anioł: Nie, on kochał Grecję! Kto kocha ojczyznę, ten nie zginie na wieki. Idź i czyń, aż potężny wróg padnie!" (Krasiński, 1998). *Український переклад (пер. В. Білоцерківського):* «Масанісса: Він мій! Він прокляв Рим, він обрав кров і помсту. Ангел: Ні, він любив Грецію! Хто любить Вітчизну, той не загине вовіки. Іди і твори, аж доки могутній ворог не впаде!» (Красінський, 2018).

У цьому вирішальному, кульмінаційному фрагменті перекладацька стратегія повністю й усвідомлено зміщується в бік глибокої доместикиції на теологічному рівні (Красінський, 2018). Замість нейтрального з погляду сучасної граматики майбутнього часу "*nie zginie na wieki*" (яке буквально перекладається як «не загине на віки»), В. Білоцерківським залучає архаїчне, глибоко релігійне українське слово «вовіки» (Красінський, 2018). Цей крок миттєво відсилає свідомість українського читача до літургійних, сакральних текстів («і нині, і повсякчас, і на віки вічні»), надаючи пророцтву Ангела абсолютної канонічної ваги (Красінський, 2018).

Найважливішим і найбільш концептуальним перекладацьким здобутком у всьому тексті постає філігранна трансформація фінального заклику Ангела до героя: "*Idź i czyń!*" (Красінський, 2018). Буквальний, дослівний переклад («Іди і роби» або «Іди і дій») повністю

знецінив би весь метафізичний катарсис цієї фінальної сцени, перетворивши високе духовне спонукання на звичайне побутове повчання до праці чи активності.

Український варіант В. Білоцерківського — «Іди і твори!» — кардинально й докорінно змінює всю прагматику висловлювання (Красінський, 2018). Воно підносить подальший життєвий шлях Іридіона (який, за замислом автора, засинає в античності й прокидається в XIX столітті в поневоленій Польщі) від механічної, безглуздої військової боротьби до вищого духовного творення, тривалої національної спокути, культурної праці та майбутнього воскресіння своєї батьківщини через любов (Красінський, 2018).

Результати проведеного порівняльно-перекладознавчого та текстологічного аналізу свідчать, що сучасна українська рецепція драматичної поеми «Іридіон» Зигмунта Красінського, яка логічно доповнює попередні ліричні переклади В. Коптілова та Т. Череп-Пероганич, відзначається надзвичайно високим ступенем художньої адекватності, концептуальності та автентичності. Перекладацький досвід В. Білоцерківського (Красінський, 2018) успішно розв'язав складну проблему передачі специфічного, патетичного стилю польської романтичної прози. Домінантними стратегіями дослідження виступили семантична стилізація (на лексичному рівні), яка дозволила повністю уникнути побутових конотацій сучасних слів, та синтаксично-ритмічна компенсація, що забезпечила збереження оригінального ораторського пафосу й крещендо твору.

Поєднання стратегії форенізації (під час передачі історичних античних реалій та посад Риму) та глибокої теологічної доместикиції (у філософських монологах фіналу) дозволило зберегти головне — історіософський і провіденціальний дух польського месіанізму, не спрощуючи оригінальну думку великого автора. Досліджена мовна пара (польська-українська) вкотре демонструє значний потенціал взаємопроникнення та взаємодоповнення, де спільне мовне коріння не стає пасткою міжмовної інтерференції, а слугує надійним фундаментом для відтворення найскладніших образно-метафоричних систем європейського романтизму.

ЛІТЕРАТУРА

1. Красінський, З. (2018). Драматичні твори та поеми (пер. з пол. В. Білоцерківського). Київ: Видавничий простір.
2. Коптілов, В. В. (1989). Перлини польської лірики: переклади та інтерпретації. Київ: Дніпро.
3. Череп-Пероганич, Т. (2021). Рецепція романтичної спадщини Шопена та Красінського в сучасних українських перекладах. Слово і час, (2), 45–52.
4. Астаф'єв, О. Г. (2004). Ліричні стратегії польського романтизму. Київ: Наукова думка.
5. Наливайко, Д. С. (2011). Рецепція польського романтизму в українському літературному контексті. Компаративістські студії, (4), 12–25.
6. Krasiński, Z. (1998). Irydion (Opracował J. Kleiner). Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
7. Radziszewska, K. (2012). Poetyka dramatu Zygmunta Krasińskiego w kontekście europejskim. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

REFERENCES

1. Krasinskyi, Z. (2018). Dramatychni tvory ta poemy (trans. from Polish by V. Bilotserkivskyi). Kyiv: Vydavnychyi prostir. [in Ukrainian].
2. Koptilov, V. V. (1989). Perlyny polskoi liryky: pereklady ta interpretatsii. Kyiv: Dnipro. [in Ukrainian].
3. Cherep-Perohanych, T. (2021). Retseptsiia romantychnoi spadshchyny Shopena ta Krasinskoho v suchasnykh ukrainskykh perekladakh [Reception of the romantic heritage of Chopin and Krasiński in modern Ukrainian translations]. Slovo i chas, (2), 45–52. [in Ukrainian].
4. Astafiev, O. H. (2004). Lirychni stratehii polskoho romantizmu. Kyiv: Naukova dumka. [in Ukrainian].
5. Nalyvaiko, D. S. (2011). Retseptsiia polskoho romantizmu v ukrainskomu literaturnomu konteksti [Reception of Polish Romanticism in the Ukrainian literary context]. Komparatyvistski studii, (4), 12–25. [in Ukrainian].
6. Krasiński, Z. (1998). Irydion (Opracował J. Kleiner). Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich. [in Polish].
7. Radziszewska, K. (2012). Poetyka dramatu Zygmunta Krasińskiego w kontekście europejskim. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. [in Polish].

Отримано: 27.08.2026
Прорецензовано: 10.10.2026
Схвалено до друку: 29.09.2026